TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2008. gada 10. janvārī *

Lieta C-70/06

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 228. pantam,

ko 2006. gada 7. februārī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv K. Lūiss [*X. Lewis*], A. Kaeiross [*A. Caeiros*] un P. Andrade [*P. Andrade*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Portugāles Republiku, ko pārstāv L. Fernandišs [*L. Fernandes*], P. Fragozo Martinsa [*P. Fragoso Martins*] un Ž. de Oliveira [*J. de Oliveira*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāju.

* Tiesvedības valoda — portugāļu.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši A. Ticano [*A. Tizzano*] (referents), R. Šintgens [*R. Schintgen*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] un E. Levits,

ģenerāladvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2007. gada 5. jūlija tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2007. gada 9. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Prasības pieteikumā Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu:

— atzīt, ka Portugāles Republika, neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu 2004. gada 14. oktobra sprieduma izpildi lietā C-275/03 Komisija/Portugāle (Krājumā nav publicēts), nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar EKL 228. panta 1. punktu;

— piespriest Portugāles Republikai samaksāt tai kontā "Eiropas Kopienas pašu resursi" kavējuma naudu EUR 21 450 apmērā par katru nokavēto dienu, izpildot iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle, sākot no šī sprieduma pasludināšanas dienas līdz minētā sprieduma lietā Komisija/Portugāle izpildei, kā arī

— piespriest Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Atbilstošās tiesību normas

2 Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīvas 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas [pārsūdzības] procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām [piegādes un būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesības] (OV L 395, 33. lpp.), trešajā, ceturtajā un sestajā apsvērumā noteikts:

"tā kā Kopienas mēroga konkurence valsts pasūtījumu [publisko iepirkumu] jomā rada vajadzību būtiski palielināt pārskatāmības un vienlīdzības garantijas; tā kā, lai to reāli panāktu, ir jābūt pieejamiem efektīviem un operatīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, ja ir pārkāpti Kopienas tiesību akti valsts pasūtījuma [publisko iepirkumu] jomā vai valstu noteikumi, kas īsteno šos tiesību aktus;

tā kā dažās dalībvalstīs efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu trūkums vai esošo līdzekļu neatbilstība attur Kopienas uzņēmumus iesniegt pieteikumus dalībvalstī,

kurā ir izveidota līgumslēdzēja iestāde; tā kā tādēļ attiecīgām dalībvalstīm šis stāvoklis ir jālabo;

tā kā ir jānodrošina, lai visās dalībvalstīs būtu atbilstošas procedūras, kas ļautu atcelt nelikumīgi pieņemtus lēmumus un atlīdzināt personām pārkāpuma dēļ nodarīto kaitējumu."

3 Direktīvas 89/665 1. panta 1. punktā noteikts:

"Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka attiecībā uz līgumu [publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību] piešķiršanas procedūrām, uz ko attiecas Direktīvas 71/305/EEK un 77/62/EEK, līgumslēdzēju iestāžu lēmumus var efektīvi un, jo īpaši, iespējami ātri izskatīt [pārsūdzēt] [..], pamatojoties uz to, ka šādos lēmumos ir pārkāpti Kopienas tiesību akti valsts pasūtījuma [publisko iepirkumu] jomā vai valstu noteikumi, kas īsteno šos tiesību aktus."

4 Saskaņā ar Direktīvas 89/665 2. panta 1. punktu:

"Dalībvalstis nodrošina to, lai tiesību aktos, kas pieņemti sakarā ar 1. pantā noteikto izskatīšanas [pārsūdzības] procedūru, būtu paredzēts pilnvarojums:

[..]

c) atlīdzināt zaudējumus personām, kam pārkāpuma dēļ nodarīts kaitējums."

Prāvas priekšvēsture

Spriedums lietā Komisija/Portugāle

5 Iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Portugāle rezolutīvās daļas 1. punktā Tiesa atzina:

"Neatceļot 1967. gada 21. novembra Dekrētu—likumu Nr. 48 051, saskaņā ar kuru ir jāiesniedz pierādījums par vainu vai tīšu nevērību, lai atlīdzinātu zaudējumus personām, kam Kopienu tiesību publisko iepirkumu jomā vai valsts noteikumu, kas tās īsteno, pārkāpuma dēļ nodarīts kaitējums, Portugāles Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar Direktīvas 89/665 [..] 1. panta 1. punktu un 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu."

Pirmstiesas procedūra

6 Ar 2004. gada 4. novembra vēstuli Komisija lūdza Portugāles Republikai paziņot tai pasākumus, ko tā ir veikusi vai kurus tā bija iecerējusi veikt, lai grozītu valsts tiesības un tādējādi izpildītu iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle.

7 Savā 2004. gada 19. novembra atbildē Portugāles Republika būtībā norādīja, ka nesenās valdības nomaiņas rezultātā bija kavēta tādu pasākumu veikšana, kuri bija paredzēti iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Portugāle izpildei. Šī dalībvalsts Komisijai arī nosūtīja likumprojektu, ar ko atceļ Dekrētu—likumu Nr. 48 051 un paredz jaunu Portugāles valsts un citu attiecīgo publisko tiesību subjektu ārpuslīgumiskās civiltiesiskās atbildības tiesisko regulējumu, lūdzot tai norādīt, vai šajā projektā iestrādātie risinājumi ir saderīgi ar Direktīvas 89/665 pareizas un pilnīgas transpozīcijas prasībām.

8 2005. gada 21. martā Komisija Portugāles valsts iestādēm nosūtīja brīdinājuma vēstuli, kurā tā norādīja, pirmkārt, ka notikusī valdības nomaiņa nevar saskaņā ar Tiesas judikatūru pamatot Direktīvā 89/665 noteikto pienākumu un termiņu neievērošanu. Otrkārt, Komisija šajā vēstulē norādīja, ka iepriekš minētais likumprojekts, kuru turklāt *Assembleia da República* (parlaments) vēl nebija apstiprinājis, katrā ziņā neatbilst Direktīvai 89/665.

9 Tā kā Komisija nebija apmierināta ar Portugāles Republikas 2005. gada 25. maijā sniegto atbildi, tā 2005. gada 13. jūlijā Portugāles Republikai nosūtīja argumentēto atzinumu, kurā tā apstrīdēja, ka šī dalībvalsts, vēl joprojām neveicot vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle, nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar EKL 228. panta 1. punktu. Komisija uzaicināja minēto dalībvalsti izpildīt šo argumentēto atzinumu divu mēnešu termiņā no tā saņemšanas brīža.

10 Savā 2005. gada 12. decembra atbildē uz argumentēto atzinumu Portugāles Republika paskaidroja, ka 2005. gada 7. decembra Likumprojekts Nr. 56/X par valsts vai citu publisko tiesību subjektu ārpuslīgumisko civiltiesisko atbildību (turpmāk tekstā — "Likumprojekts Nr. 56/X"), ar ko atceļ Dekrētu—likumu Nr. 48 051, jau bija iesniegts parlamentā galīgās apstiprināšanas saņemšanai un bija lūgts to iekļaut šī parlamenta dienas kārtībā kā prioritāru un izskatāmu steidzamā kārtā.

11 Uzskatot, ka Portugāles Republika vēl joprojām nebija izpildījusi iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle, Komisija 2006. gada 7. februārī cēla šo prasību.

Par pārmesto pienākumu neizpildi

Lietas dalībnieku argumenti

12 Komisija uzskata, ka, tā kā Portugāles Republika nebija atcēlusi Dekrētu—likumu Nr. 48 051, tā nebija veikusi vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Portugāle izpildi. Lai izpildītu minēto spriedumu, Portugāles valdībai būtu bijis tikai jāpieņem Likumprojekts Nr. 56/X. Taču to vēl nebija apstiprinājis parlaments, un tā saturs katrā ziņā neatbilda Direktīvas 89/665 pareizas un pilnīgas transpozīcijas prasībām.

13 Portugāles Republika savukārt uzskata, ka prasība nav pamatota, jo Likumprojektā Nr. 56/X iekļautais regulējums — lai arī parlaments to vēl nav galīgi apstiprinājis — ir atbilstoša Direktīvas 89/665 noteikumu transpozīcija un nodrošina no iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Portugāle izrietošo pienākumu pilnīgu izpildi.

14 Šī dalībvalsts turklāt uzskata, ka vienmēr ir bijusi "liela vēlēšanās" ieviest ar Direktīvas 89/665 prasībām atbilstošu publisko tiesību subjektu civiltiesiskās atbildības regulējumu, bet konstitucionāla rakstura sarežģījumi, kuru raksturs un nozīmīgums vismaz radītu to atbildības samazināšanos, kavēja šai dalībvalstij sasniegt šo rezultātu.

15 Visbeidzot, Portugāles Republika uzskata, ka ar tās Konstitūcijas 22. un 271. pantu, kā arī ar jauno administratīvo tiesu reglamentu pietiekami tiek nodrošināta iepriekš minētā sprieduma izpilde lietā Komisija/Portugāle, jo tajā jau ir paredzēta valsts atbildība par zaudējumiem, kurus radījusi tās ierēdņu vai darbinieku rīcība.

Tiesas vērtējums

16 Iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Portugāle rezolutīvās daļas 1. punktā Tiesa nolēma, ka, neatceļot Dekrētu—likumu Nr. 48 051, Portugāles Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar Direktīvas 89/665 1. panta 1. punktu un 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

17 Lai noteiktu, vai Portugāles Republika ir veikusi pasākumus, kas vajadzīgi minētā sprieduma izpildei, šajā prasībā par pienākumu neizpildi ir jānosaka, vai Dekrēts—likums Nr. 48 051 ir atcelts.

18 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru datums, kas jāņem vērā, novērtējot pienākumu neizpildi, pamatojoties uz EKL 228. pantu, ir saskaņā ar minēto normu izstrādātajā argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigas (2005. gada 12. jūlija spriedums lietā C-304/02 Komisija/Francija, Krājums, I-6263. lpp., 30. punkts; 2006. gada 18. jūlija spriedums lietā C-119/04 Komisija/Itālija, Krājums, I-6885. lpp., 27. punkts, un 2007. gada 18. jūlija spriedums lietā C-503/04 Komisija/Vācija, Krājums, I-6153. lpp., 19. punkts).

19 Šajā lietā nav šaubu, ka datumā, kad izbeidzās Portugāles Republikai 2005. gada 13. jūlijā nosūtītajā argumentētajā atzinumā noteiktais termiņš, Portugāles Republika vēl nebija atcēlusi Dekrētu-likumu Nr. 48 051.

20 Ievērojot iepriekš minēto, ir jāsecina, ka, neveicot pasākumus, kas vajadzīgi iepriekš minētā sprieduma izpildei lietā Komisija/Portugāle, Portugāles Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar EKL 228. panta 1. punktu.

21 Šo secinājumu šajā lietā nevar atspēkot ar argumentu, kuru min Portugāles Republika un saskaņā ar kuru konstitucionāla rakstura problēmas to ir kavējušas galīgi apstiprināt dokumentu, ar ko tiek atcelts Dekrēts-likums Nr. 48 051, un līdz ar to izpildīt iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle.

22 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai dalībvalsts, lai pamatotu Kopienu tiesībās paredzētu saistību neievērošanu, nevar aizbildināties ar iekšējās tiesību sistēmas normām, praksi vai situāciju (skat. iepriekš minēto 2007. gada 18. jūlija spriedumu lietā Komisija/Vācija, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 Tāpat nevar tikt pieņemts Portugāles Republikas arguments par to, ka valsts atbildība par zaudējumiem, kurus radījusi to ierēdņu vai darbinieku rīcība, jau ir paredzēta citās šīs valsts tiesību normās. Kā Tiesa to nolēmusi iepriekš minētā sprieduma Komisija/Portugāle 33. punktā, šis apstāklis nav būtisks jautājumā par pienākumu neizpildi saistībā ar to, ka valsts tiesiskajā regulējumā bija atstāts spēkā Dekrēts-likums Nr. 48 051. Līdz ar to šādu noteikumu esamība nevar nodrošināt minētā sprieduma izpildi.

24 Tādējādi ir jāatzīst, ka, neatceļot Dekrētu-likumu Nr. 48 051, saskaņā ar kuru ir jāpierāda vaina vai tīša nevērība, lai atlīdzinātu zaudējumus personām, kam Kopienu tiesību publisko iepirkumu jomā vai valsts noteikumu, kas tās īsteno, pārkāpuma dēļ nodarīts kaitējums, Portugāles Republika nav veikusi vajadzīgos pasākumus iepriekš minētā sprieduma izpildei lietā Komisija/Portugāle un šī iemesla dēļ tā nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar EKL 228. panta 1. punktu.

Par finansiālo sankciju

Lietas dalībnieku argumenti

25 Pamatojoties uz aprēķināšanas metodi, kas ir noteikta Komisijas 1996. gada 21. augusta paziņojumā 96/C 242/07 par Līguma [228]. panta īstenošanu (OV C 242, 6. lpp.; turpmāk tekstā — "1996. gada paziņojums") un 1997. gada 28. februāra paziņojumā 97/C 63/02 par EK līguma [228]. pantā paredzētās kavējuma naudas aprēķināšanas metodi (OV C 63, 2. lpp.; turpmāk tekstā — "1997. gada paziņojums"), Komisija iesaka Tiesai, lai tā noteiktu Portugāles Republikai kavējuma naudu EUR 21 450 apmērā par katru nokavēto dienu, izpildot iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle, sākot no sprieduma pasludināšanas šajā lietā līdz dienai, kad tiks izbeigta konstatētā pienākumu neizpilde.

26 Komisija uzskata, ka kavējuma naudas samaksas noteikšana ir visatbilstošākā sankcija, lai, cik vien ātri iespējams, izbeigtu konstatēto pārkāpumu. Šīs kavējuma naudas apmēru nosaka, reizinot pamata summu EUR 500 apmērā ar koeficientu 11 (skalā no 1 līdz 20) par pārkāpuma smagumu, koeficientu 1 (skalā no 1 līdz 3) par pārkāpuma ilgumu, kā arī koeficientu 3,9 par minētās dalībvalsts maksātspēju, kuru

aprēķina, pamatojoties uz Portugāles Republikas iekšējo kopproduktu un balsu skaitu, kas ir šai dalībvalstij Eiropas Savienības Padomē.

27 Portugāles Republika norāda, ka Komisijas ieteiktais kavējuma naudas apmērs ir acīmredzami nesamērīgs, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, un neatbilst iedibinātai Tiesas judikatūrai šajā jomā.

28 Šīs dalībvalsts izteiktie iebildumi it īpaši attiecas uz diviem kavējuma naudas aprēķināšanas kārtības aspektiem. Pirmkārt, Komisijas piemērotais koeficients ar ciparu 11 par pārkāpuma smagumu ir pārmērīgs, lai sodītu par iespējamu dalībvalsts daļēju pienākumu neizpildi publisko iepirkumu jomā, ņemot vērā, ka prasībās par pienākumu neizpildi daudz sensitīvākās jomās nekā šī joma, piemēram, sabiedrības veselības jomā (2000. gada 4. jūlija spriedums lietā C-387/97 Komisija/Grieķija, *Recueil*, I-5047. lpp.) vai vides jomā (2003. gada 25. novembra spriedums lietā C-278/01 Komisija/Spānija, *Recueil*, I-14141. lpp.), Komisija par pārkāpuma smagumu bija ieteikusi attiecīgi koeficientu 6 un 4. Līdz ar to Tiesai šajā lietā būtu jānosaka kavējuma nauda, pamatojoties uz tādu koeficientu par pārkāpuma smagumu, kas nepārsniedz 4. Otrkārt, saskaņā ar Komisijas paziņojuma par EK līguma 228. panta īstenošanu [SEC(2005) 1658, turpmāk tekstā — "2005. gada paziņojums") 13.3. punktu atsauces periods, kas ir jāņem vērā šajā lietā, lai izvērtētu attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma saderību ar Direktīvu 89/665, ir kavējuma naudas noteikšana par gadu, nevis, kā to lūdz Komisija, par katru dienu.

29 Portugāles Republika turklāt uzskata, ka neatkarīgi no tā, vai tiks samazināts minētās kavējuma naudas apmērs un vai atsauces periods tiks noteikts par gadu, Tiesai būtu jāuzdod apturēt šī soda piemērošanu līdz Likumprojekta Nr. 56/X spēkā stāšanās brīdim. Šāda iespēja ir paredzēta 2005. gada paziņojuma 13.4. punktā, kuru ņemot

vērā, Tiesa izņēmuma gadījumos var apturēt kavējuma naudas piemērošanu, ja dalībvalsts jau ir veikusi vajadzīgos pasākumus sprieduma, kurā konstatēta pienākumu neizpilde, izpildei, bet, ja ir jāpaiet kādam laikam, lai būtu sasniegts prasītais rezultāts.

Tiesas vērtējums

30 Atzīstot, ka Portugāles Republika nav izpildījusi iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle, Tiesa saskaņā ar EKL 228. panta 2. punkta trešo daļu var šai dalībvalstij uzlikt naudas sodu vai kavējuma naudu.

31 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Tiesai, ņemot vērā lietas apstākļus, katrā lietā ir jāizvērtē uzliekamās finansiālās sankcijas (iepriekš minētais 2005. gada 12. jūlija spriedums lietā Komisija/Francija, 86. punkts, un 2006. gada 14. marta spriedums lietā C-177/04 Komisija/Francija, Krājums, I-2461. lpp., 58. punkts).

32 Šajā lietā, kā tas ir norādīts šī sprieduma 25. punktā, Komisija iesaka Tiesai noteikt Portugāles Republikai kavējuma naudu.

33 Šī priekšlikuma pamatā ir aprēķināšanas metode, kuru Komisija noteica savā 1996. gada paziņojumā un 1997. gada paziņojumā. Turklāt ir jāprecizē, ka abus šos paziņojumus aizstāja 2005. gada paziņojums, kas saskaņā ar tā 25. punktu ir piemērojams tiem lēmumiem vērsties Tiesā saskaņā ar EKL 228. pantu, kurus Komisija ir pieņēmusi no 2006. gada 1. janvāra.

34 Šajā sakarā vispirms ir jānorāda, ka Komisijas ieteikumi nevar saistīt Tiesu un tie ir izmantojami tikai kā noderīgas atsauces pamats (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā Komisija/Grieķija, 80. punkts, un lietā Komisija/Spānija, 41. punkts). Tāpat pamatnostādnes, kas ir ietvertas Komisijas paziņojumos, nav saistošas Tiesai, bet palīdz nodrošināt šīs iestādes veiktās rīcības pārskatāmību, paredzamību un tiesisko drošību (šajā sakarā skat. iepriekš minēto 2005. gada 12. jūlija spriedumu lietā Komisija/Francija, 85. punkts, un iepriekš minēto 2006. gada 14. marta spriedumu lietā Komisija/Francija, 70. punkts).

35 Tiesa arī ir precizējusi, ka kavējuma naudas un/vai naudas soda samaksas noteikšanas mērķis ir izdarīt uz dalībvalsti, kas nav izpildījusi spriedumu par pienākumu neizpildi, ekonomisku spiedienu, kas to mudinātu izbeigt konstatēto pienākumu neizpildi. Tādējādi uzliekamās finansiālās sankcijas ir jānosaka atkarībā no pārliecināšanas pakāpes, kas nepieciešama, lai attiecīgā dalībvalsts mainītu savu rīcību (šajā sakarā skat. iepriekš minēto 2005. gada 12. jūlija spriedumu lietā Komisija/Francija, 91. punkts, kā arī iepriekš minēto 2006. gada 14. marta spriedumu lietā Komisija/Francija, 59. un 60. punkts).

36 Taču šajā lietā ir jākonstatē, ka 2007. gada 5. jūlija tiesas sēdē Portugāles Republikas pārstāvis apstiprināja, ka Dekrēts—likums Nr. 48 051 šajā datumā bija vēl spēkā.

37 Ievērojot, ka ir jāuzskata, ka attiecīgā pienākumu neizpilde turpinājās dienā, kad Tiesa izvērtēja faktus, ir jāatzīst — kā to iesaka Komisija —, ka kavējuma naudas samaksas noteikšana Portugāles Republikai ir atbilstošs līdzeklis, lai mudinātu šo dalībvalsti veikt vajadzīgos pasākumus iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Portugāle

izpildes nodrošināšanai (šajā sakarā skat. iepriekš minēto 2005. gada 12. jūlija spriedumu lietā Komisija/Francija, 31. punkts; iepriekš minēto 2006. gada 14. marta spriedumu lietā Komisija/Francija, 21. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Itālija, 33. punkts).

38 Turpinājumā attiecībā uz šādas kavējuma naudas aprēķināšanas kārtību Tiesai, īstenojot savu rīcības brīvību, šī kavējuma nauda ir jānosaka tā, lai tā būtu, pirmkārt, piemērota apstākļiem un, otrkārt, samērīga ar konstatēto pienākuma neizpildi un attiecīgās dalībvalsts maksātspēju (tostarp skat. iepriekš minēto 2005. gada 12. jūlija spriedumu lietā Komisija/Francija, 103. punkts, un iepriekš minēto 2006. gada 14. marta spriedumu lietā Komisija/Francija, 61. punkts).

39 Šādā aspektā pamata kritēriji, kas jāņem vērā, lai nodrošinātu kavējuma naudas piespiedu iedarbību nolūkā panākt vienotu un efektīvu Kopienu tiesību piemērošanu, principā ir pārkāpuma ilgums, tā smagums un attiecīgās dalībvalsts maksātspēja. Piemērojot šos kritērijus, īpaši ir jāņem vērā tas, kā pienākumu neizpilde ietekmē privātās un sabiedrības intereses, kā arī tas, cik steidzami ir mudināt attiecīgo dalībvalsti izpildīt tās pienākumus (tostarp skat. iepriekš minēto 2005. gada 12. jūlija spriedumu lietā Komisija/Francija, 104. punkts, un iepriekš minēto 2006. gada 14. marta spriedumu lietā Komisija/Francija, 62. punkts).

40 Pirmkārt, attiecībā uz pārkāpuma smagumu un it īpaši to, kā iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Portugāle neizpilde ietekmē privātās un sabiedrības intereses, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 89/665 preambulas trešo apsvērumu Kopienas mēroga konkurence publisko iepirkumu jomā rada vajadzību būtiski palielināt pārskatāmības un vienlīdzības garantijas. Taču, lai to reāli panāktu, ir jābūt pieejamiem efektīviem un operatīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, ja ir pārkāpti Kopienu tiesību akti publisko iepirkumu jomā vai valstu noteikumi, kas īsteno šos tiesību aktus.

41 Ievērojot šo mērķi, minētās direktīvas 1. panta 1. punkts uzliek pienākumu dalībvalstīm nodrošināt, ka līgumslēdzēju iestāžu prettiesiskos lēmumus var efektīvi un arī cik vien ātri iespējams pārsūdzēt, savukārt tās 2. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir uzsvērts, ka ir jāparedz valsts procedūras, kas tiesības uz zaudējumu atlīdzību piešķir personām, kurām šāda pārkāpuma dēļ ir nodarīts kaitējums.

42 Taču tas, ka Portugāles Republika nav atcēlusi Dekrētu-likumu Nr. 48 051, saskaņā ar kuru ir jāiesniedz pierādījums par Portugāles valsts vai attiecīgo publisko tiesību subjektu vainu vai tīšu nevērību, lai atlīdzinātu zaudējumus personām, ir uzskatāms par nopietnu, jo, lai arī tā rezultātā nav liegts personām celt prasību tiesā, tomēr, kā to savu secinājumu 51. punktā norādījis arī ģenerāladvokāts, šādas prasības celšana ir sarežģītāka un dārgāka, tādējādi liekot šķēršļus Kopienas politikas publisko iepirkumu jomā pilnīgai iedarbībai.

43 Tomēr ir jāatzīst, ka Komisijas ieteiktais koeficients 11 (skalā no 1 līdz 20) šajā lietā šķiet pārāk bargs, savukārt koeficients 4 atbilstošāk atspoguļotu attiecīgā pārkāpuma smagumu.

44 Otrkārt, attiecībā uz koeficientu par pārkāpuma ilgumu Komisijas priekšlikums par to, ka tas ir jānosaka ar ciparu 1, nevar tikt pieņemts. No lietas materiāliem izriet, ka šis koeficients tika aprēķināts, pamatojoties uz laiku, kas bija pagājis no iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Portugāle pasludināšanas dienas līdz šīs prasības celšanas dienai.

45 Taču ir jāatgādina, ka pārkāpuma ilgumu ir jāizvērtē, ņemot vērā brīdi, kurā Tiesa izvērtē faktus, nevis brīdi, kad Komisija vēršas Tiesā (šajā sakarā skat. iepriekš minēto 2006. gada 14. marta spriedumu lietā Komisija/Francija, 71. punkts).

46 Šajā lietā tas, ka Portugāles Republika neveic savu pienākumu izpildīt iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle, ilgst vairāk nekā trīs gadus, ievērojot ilgo laika posmu, kas ir pagājis no 2004. gada 14. oktobra — minētā sprieduma pasludināšanas datuma.

47 Šādos apstākļos koeficients 2 (skalā no 1 līdz 3) šķistu piemērotāks, lai attaisnotu pārkāpuma ilgumu.

48 Treškārt, attiecībā uz Komisijas priekšlikumu reizināt pamata summu ar koeficientu, kas pamatojas uz attiecīgās dalībvalsts iekšējo kopproduktu un tai esošo balsu skaitu Padomē, šis priekšlikums principā ir piemērots risinājums, lai atspoguļotu šīs dalībvalsts maksātspēju, tajā pat laikā saglabājot saprātīgu atšķirību starp dažādām dalībvalstīm (šajā sakarā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā Komisija/Grieķija, 88. punkts; lietā Komisija/Spānija, 59. punkts, un iepriekš minēto 2005. gada 12. jūlija spriedumu lietā Komisija/Francija, 109. punkts).

49 Tomēr šajā lietā Komisijas piedāvātais koeficients 3,9 nav risinājums, kas piemēroti atspoguļo tādu faktoru attīstību, kas ir Portugāles Republikas maksātspējas palielināšanās pamatā, it īpaši attiecībā uz tās iekšējā kopprodukta pieaugumu. Līdz ar to, kā tas turklāt izriet no 2005. gada paziņojuma 18.1. punkta, šim koeficientam būtu jābūt no 3,9 līdz 4,04.

50 Tāpat pamata summa, kurai ir piemērojami reizināmie koeficienti, ir jānosaka EUR 600 apmērā saskaņā ar Komisijas šī paša paziņojuma 15. punktā veikto EUR 500 apmēra indeksāciju, lai ievērotu inflācijas pieaugumu kopš 1997. gada paziņojuma publicēšanas.

51 Ievērojot visu iepriekš minēto — pamata summas EUR 600 apmērā reizināšanu ar koeficientu 4 par pārkāpuma smagumu, koeficientu 2 par tā ilgumu un koeficientu 4,04 par attiecīgās dalībvalsts maksātspēju —, rezultāts šajā lietā ir vienāds ar EUR 19 392 par katru nokavēto dienu. Šī summa ir jāuzskata par piemērotu, ievērojot kavējuma naudas mērķus, kas ir minēti šī sprieduma 35. punktā.

52 Par kavējuma naudas periodiskumu šajā lietā, kura attiecas uz Tiesas sprieduma izpildi, kas liek pieņemt tiesību normu, izdarot grozījumus, ir jāizvēlas kavējuma nauda, kas ir nosakāma par dienām (šajā sakarā skat. iepriekš minēto 2006. gada 14. marta spriedumu lietā Komisija/Francija, 77. punkts).

53 Visbeidzot, Portugāles Republikas argumenti par to, ka Tiesai šajā lietā ir iespējams apturēt kavējuma naudas piemērošanu 2005. gada paziņojuma 13.4. punkta nozīmē, nevar tikt pieņemti. Neatkarīgi no tā, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 34. punktā, ka šis paziņojums nav saistošs Tiesai, pietiek norādīt, ka katrā ziņā — pretēji tam, kas ir prasīts minētajā 13.4. punktā, lai nolemtu piemērot šādu apturēšanu, — pasākumi, kas ir jāveic iepriekš minētā sprieduma izpildei lietā Komisija/Portugāle, nav veikti.

54 Ievērojot visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jāpiespriež Portugāles Republikai samaksāt Komisijai kontā "Eiropas Kopienas pašu resursi" kavējuma naudu EUR 19 392 apmērā par katru nokavēto dienu, īstenojot vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle, sākot no šī sprieduma pasludināšanas dienas līdz minētā sprieduma izpildei lietā Komisija/Portugāle.

Par tiesāšanās izdevumiem

55 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums nav labvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) neatceldama 1967. gada 21. novembra Dekrētu-likumu Nr. 48 051, saskaņā ar kuru ir jāpierāda vaina vai tīša nevērība, lai atlīdzinātu zaudējumus personām, kam Kopienu tiesību publisko iepirkumu jomā vai valsts noteikumu, kas tās īsteno, pārkāpuma dēļ nodarīts kaitējums, Portugāles Republika nav veikusi vajadzīgos pasākumus 2004. gada 14. oktobra sprieduma izpildei lietā C-275/03 Komisija/Portugāle, un šī iemesla dēļ tā nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar EKL 228. panta 1. punktu;

2) piespriest Portugāles Republikai samaksāt Eiropas Kopienu Komisijai kontā "Eiropas Kopienas pašu resursi" kavējuma naudu EUR 19 392 apmērā par katru nokavēto dienu, īstenojot vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu iepriekš minēto 2004. gada 14. oktobra spriedumu lietā Komisija/Portugāle, sākot no šī sprieduma pasludināšanas dienas līdz minētā 2004. gada 14. oktobra sprieduma izpildei;

3) Portugāles Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]